

ทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์ที่มีต่อการจัดห้องสมุด
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

นางสาว ศิริวรรณ ฐลีจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-392-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17498533

THE ATTITUDES OF PRINCIPAL AND TEACHER-LIBRARIANS TOWARDS
THE ORGANIZATION OF LIBRARIES IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT, EDUCATIONAL REGION 1

MISS SIRIWAN THULEEJAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-392-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ที่มีต่อการจัดห้องสมุด
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

โดย

นางสาวศิริวรรณ ฐลิจันทร์

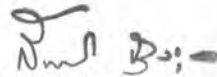
ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

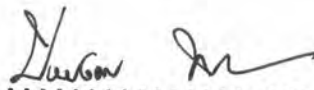

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อึ้งสุวรรณ)

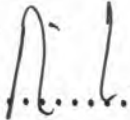
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

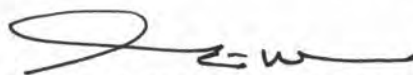
..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช)

..... กรรมการ
(นายสันติ ทองประเสริฐ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศิริวรรณ ชุตีจันทร์ : ทศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ที่มีต่อการจัดห้องสมุด
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 (THE ATTITUDES OF
PRINCIPALS AND TEACHER-LIBRARIANS TOWARDS THE ORGANIZATION OF
LIBRARIES IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE GENERAL EDUCATION
DEPARTMENT, EDUCATIONAL REGION 1) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ประยงค์ วัฒนกิจจารุณ,
197 หน้า. ISBN 974-633-392-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดห้องสมุดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านลักษณะของห้องสมุด การดำเนินงานและการประสานงานระหว่างห้องสมุดใน
โรงเรียน และศึกษาทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ที่มีต่อการจัดห้องสมุดในโรงเรียน เพื่อเป็น
แนวทางต่อผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณารักษ์ในการจัดห้องสมุดในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแนว
ทางต่อกรมสามัญศึกษาในการกำหนดนโยบายการจัดห้องสมุดในโรงเรียนต่อไป

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนครูบรรณารักษ์ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำนวน 82 โรงเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น
164 คน

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งมีการจัดห้องสมุดกลางของโรงเรียนและโรงเรียนมัธยม
ศึกษาส่วนใหญ่ มีการจัดห้องสมุดหมวดวิชา คิดเป็นร้อยละ 64.79 โดยห้องสมุดหมวดวิชาส่วนใหญ่ มีการ-
ดำเนินงานอย่างเป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กับห้องสมุดกลาง และผลการศึกษาทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูบรรณา-
รักษ์ ที่มีต่อการจัดห้องสมุดในโรงเรียนพบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนคติที่ตรงกันในระดับมาก ว่า โรงเรียนมัธยม-
ศึกษา ควรจัดให้มีเฉพาะห้องสมุดกลางและห้องสมุดหมวดวิชาเท่านั้น โดยห้องสมุดหมวดวิชาควรมีการดำเนินงาน
อย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับห้องสมุดกลางและควรมีการประสานงานระหว่างห้องสมุดมากขึ้น

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่อคณาจารย์ที่ปรึกษา

C510404 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCES

KEY WORD: LIBRARIES IN SCHOOL / SECONDARY SCHOOL / PRINCIPAL / TEACHER-LIBRARIAN

SIRIWAN THULEEJAN : THE ATTITUDES OF PRINCIPALS AND TEACHER-LIBRARIANS TOWARDS THE ORGANIZATION OF LIBRARIES IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT, EDUCATIONAL REGION 1, THESIS ADVISOR : ASSTST. PROF. PRAYONGSRI PATTANAKITCHAMROON. 197 pp. ISBN 974-633-392-5

The purposes of this research were to study the organization of libraries in the secondary schools under the General Education Department, Educational Region 1. The study covered the types of library, the management of library, the co-operation among the libraries in the school and the attitudes of principals and teacher-librarians towards the organization of libraries in secondary schools, in order to guide the principals and teacher-librarians to organize school libraries in efficient way. Moreover, it will effect on the General Education Department in defining the policy of school library organization.

The survey research was applied in this research. The questionnaires were sent to 164 populations in 82 secondary schools under the General Education Department, Educational Region 1 focusing on the principals and the teacher-librarians

The result demonstrated all secondary schools have organized the central library; moreover, most of them (64.79%) have organized the subject library which were not depend on the central library. In addition, the study of the principals and the teacher-librarians' attitudes found that both of them had the same attitudes at the high level which indicated that the secondary school should have only central library and subject library, especially the subject library should be organized in the same system as the central library's and the co-operation should be acted more efficiently.

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ วัฒนกิจจรรย์ ที่สละเวลาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา และอาจารย์สันติ ทองประเสริฐ ศึกษานิเทศก์ 8 กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้และในการปฏิบัติราชการของผู้วิจัย รวมทั้งกรุณาสละเวลามาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ด้วย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ทั้ง 2 ท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณอาจารย์อัญชลี นุตราชวงศ์ อาจารย์สนอง ตรงเที่ยง อาจารย์อารีย์ ย่อมเยาว์และครอบครัว คุณวิชัย เกาแก้วและคุณวิสันต์ แก่นสุวรรณ ที่ช่วยเหลือด้านการพิมพ์ อาจารย์วไลลักษณ์ ไหริฐานและคุณเม็ง เทพครเมือง ที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้ง คณะครูอาจารย์โรงเรียนคลองพระอุดมวิทยาคมทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมา

ขอขอบพระคุณ คุณฉลอง แก่นสุวรรณ ที่สละเวลา ทุนทรัพย์และให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง รวมทั้งเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนในการศึกษาและการงานของผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบเท้าขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และคุณยาย ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ที่ท่านเห็นความสำคัญของการศึกษา สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นตลอดมา

ศิริวรรณ ฐลีจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมุติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	9
2 ปรัชญาวรรณกรรม.....	10
บทบาทของห้องสมุดในโรงเรียน.....	10
การดำเนินงานห้องสมุดกลางของโรงเรียน.....	11
การดำเนินงานห้องสมุดลักษณะอื่น ๆ.....	16
ห้องสมุดหมวดวิชา.....	16
ห้องสมุดฝ่าย/งาน	17
ห้องสมุดประจำวิชา/ห้องวิชา.....	18
ห้องสมุดประจำห้องเรียน.....	20
การประสานงานระหว่างห้องสมุดในโรงเรียน.....	21
หน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณารักษ์ที่มีต่อการจัดห้องสมุดในโรงเรียน	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	32
วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
การกำหนดกลุ่มประชากร.....	32
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การทดสอบเครื่องมือ.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
5	114
สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	114
สรุปและอภิปรายผล.....	116
ข้อเสนอแนะ.....	138
รายการอ้างอิง.....	141
ภาคผนวก.....	145
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณาธิกรัษ์...	146
ภาคผนวก ข รายชื่อ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	
เขตการศึกษา 1.....	181
ภาคผนวก ค รายชื่อ โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไปทดสอบแบบสอบถาม.....	186
ภาคผนวก ง มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา	187
ประวัติผู้เขียน	197

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	38
2	จำนวนบรรณาธิการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	39
3	จำนวนผู้บริหาร โรงเรียนและครูบรรณาธิการ จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน.....	40
4	จำนวน โรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	41
5	ลักษณะห้องสมุดที่จัดใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน..	43
6	การจัดห้องสมุดวิชา จำแนกตามหมวดวิชา.....	45
7	การจัดห้องสมุดฝ่าย/งาน จำแนกตามฝ่าย/งาน.....	46
8	การจัดห้องสมุดประจำวิชา/ห้องวิชา จำแนกตามวิชา.....	47
9	การจัดห้องสมุดประจำห้องเรียน จำแนกตามชั้นเรียน.....	48
10	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุดกลาง.....	50
11	จำนวนบุคลากรห้องสมุดกลาง.....	52
12	จำนวนพื้นที่ห้องสมุดกลาง.....	53
13	ครุภัณฑ์ห้องสมุดกลาง.....	54
14	งบประมาณของห้องสมุดกลาง.....	57
15	การคัดเลือกและจัดหาวัสดุสารนิเทศ.....	58
16	วัสดุสารนิเทศในห้องสมุดกลาง.....	60
17	บริการและกิจกรรมของห้องสมุดกลาง.....	63
18	ลักษณะการดำเนินงานของห้องสมุด จำแนกตามลักษณะห้องสมุด.....	65
19	บุคลากรห้องสมุด จำแนกตามลักษณะห้องสมุด.....	67
20	สถานที่ตั้งและจำนวนพื้นที่ห้องสมุด จำแนกตามลักษณะห้องสมุด.....	69
21	งบประมาณห้องสมุด จำแนกตามลักษณะห้องสมุด.....	72
22	ครุภัณฑ์ของห้องสมุด จำแนกตามลักษณะห้องสมุด.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	งานเทคนิคห้องสมุด จำแนกตามลักษณะห้องสมุด.....	76
24	วัสดุสารนิเทศของห้องสมุด จำแนกตามลักษณะห้องสมุด.....	79
25	บริการและกิจกรรมของห้องสมุด จำแนกตามลักษณะห้องสมุด.....	81
26	การประสานงานระหว่างห้องสมุดในโรงเรียน.....	86
27	ทัศนคติที่มีต่อลักษณะการจัดห้องสมุดในโรงเรียน.....	90
28	ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดกลาง.....	92
29	ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา.....	94
30	ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดฝ่าย/งาน.....	96
31	ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดประจำวิชา/ห้องวิชา.....	98
32	ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดประจำห้องเรียน.....	100
33	ทัศนคติที่มีต่อการประสานงาน โดยห้องสมุดกลางเป็นศูนย์กลาง ในการประสานงานกับห้องสมุดอื่น.....	102
34	ทัศนคติที่มีต่อการประสานงานระหว่างห้องสมุดกลางกับห้องสมุดหมวดวิชา	104
35	ทัศนคติที่มีต่อการประสานงานระหว่างห้องสมุดกลางกับห้องสมุดฝ่าย/งาน	106
36	ทัศนคติที่มีต่อการประสานงานระหว่างห้องสมุดกลางกับห้องสมุดประจำวิชา/ ห้องวิชา.....	108
37	ทัศนคติที่มีต่อการประสานงานระหว่างห้องสมุดกลางกับห้องสมุด ประจำห้องเรียน.....	110
38	ทัศนคติที่มีต่อการประสานระหว่างห้องสมุดภายในกลุ่ม.....	111
39	ความคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อการจัดห้องสมุดในโรงเรียน.....	113